

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea“ sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chisețiana, Codreana, Comuna, Concordia, (T. Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dundreana, Economia, (Cohalm), Economistul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișorul, Hațegana, Hondoleana, Insoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Garofdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniăreva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoiul, Nera, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilva-mare), Rîureana (Cap. Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Selăgeana, Sentinela, Șercășiana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnavăna, Tibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânmartin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de pațiuł unui cm² câte 10 fileri.

Invățăminte.

Se află și azi încă între noi Români oportuniști, precum au fost și în trecut, cari zic și au zis, că, dacă pe teren politic poporul nostru nu poate merge mână în mână cu compatrioții noștri maghiari, din cauza tendințelor de cutropire ce le manifestează aceștia la fiecare ocazie și vecinic față de tot ce nu este maghiar în aceasta țară — pe teren social-cultural și mai ales pe teren economic se pot afla puncte de apropiere între cele două popoare adversare în cele politice și o cooperare pe teren economic nu numai că n'ar trebui evitată, ci din contră ar trebui căutată și promovată în prima linie din partea noastră a celor mai slabi. Situația economică a țărânimii noastre mai ales în părțile ardelen, este în general identică cu aceea a țărânimii maghiare și de binefacerile și favorurile, ce se revarsă asupra acesteia din urmă din partea deținătorilor puterii de stat dela noi, s'ar împărtăși măcar în parte și poporul nostru — dacă nu s'ar urmă lozinca, nedată de nimeni, dar observată tacite ca consecvență a relațiilor politice încordate: separatismul.

Astfel de oportuniști par a fi fost și în modul acesta vor fi rezonat și conducătorii poporului nostru din comuna Suciag de lângă Cluj, când acum câțiva ani și-au dat întreg concursul și sprijinul lor moral și material consătenilor lor maghiari la întemeierea

mai multor însoțiri: de credit, de consum și de lăptărie în localitate. Și care este azi mulțăminta și rezultatul acestei cooperări a Românilor cu Maghiarii pentru binele obștesc? Români, după ce au contribuit din răspuneri și cu sinceritate la întărirea tuturor reuniunilor amintite, sunt delăturați simplu dela aceste așezăminte, cari sunt transformate totodată în mijloace de întărire a elementului maghiar și de nimicire a acelora, cu a căroră cooperare s'au întemeiat și susținut mai mulți ani!

Insoțirea de credit din Suciag, precum cetim în ziare, întemeiată și susținută, cum am zis, și de Români, a hotărît cumpărarea din mijloacele ei a unei moșii mai mari pentru săteni. S'a dat însă fățiș lozinca că Românilor nu li se va da nici un petec de pământ! Va să zică mijloacele însoțirii între cari și bani românești se întrebuințează de cei mai puternici și cari au răpit la sine conducerea, pentru scopuri exclusiviste maghiare, căutând a validită și pe teren economic, ca pe toate terenele supremația elementului „singur alcătuitor de stat“.

Cazul Românilor din Suciag, trași pe sfoară de consătenii lor maghiari, nu este izolat. Analog se procedează, și în alte părți, unde Români s'au lăsat ademeniți a face cauză comună cu străinii, fie pe teren cultural-social, fie pe teren economic. — El desminte categoric pe oportuniștii noștri, cari cred că din o cooperare a poporului nostru cu străinii pe teren economic pot rezultă pentru noi favoruri durabile. Din contră ne

dă învățătura să ne păstrăm și în acțiunile noastre economice independența, să nu ne răzimăm pe străini, cari de regulă au gândiri rezervate față de noi, ci numai pe puterile noastre proprii, căci, și pe teren economic, ca și pe orice alte terene vom exista și progresă numai prin hărnicia noastră proprie, „prin noi înși-ne“.

Proces verbal

luat în a IV-a adunare generală ordinară a „Solidarității“; asociațiune de institute financiare ca însoțire înută la 16 Iunie 1912 în Caransebeș (sala magistratului orașene) la oarele 10 a. m.

Prezident:

Parteniu Cosma.

Notar:

Ioan I. Lăpedatu.

Ca membrii ai însoțirii au fost reprezentate în adunarea generală următoarele institute de credit și economii:

1. „Albina“, Sibiu	prin P. Cosma,	cu 10 cote
2. „Ancora“, Gataia	„ S. Popescu,	„ 1 „
3. „Aricșina“, Turda	„ I. Lăpedatu,	„ 3 „
4. „Armonia“, Cincul-mare	„ C. Popp,	„ 1 „
5. „Agricola“, Ecsika	„ E. Magdu,	„ 1 „
6. „Banca populară“, Dej	„ S. Rus,	„ 1 „
7. „Banca pop.“, Caransebeș	„ Dr. P. Barbu,	„ 1 „
8. „Bănățana“, Bucoveț	„ Dr. S. Adam,	„ 1 „
9. „Beregsana“, Beregsău	„ Dr. A. Cosma	„ 1 „
10. „Bistrițana“, Bistrița	„ I. Moldovan,	„ 1 „
11. „Bihoreana“, Orada-mare	„ I. Diamandi	„ 10 „
12. „Brădetul“, Orlat	„ C. Popp,	„ 1 „
13. „Câmpiana“, Mociu	„ O. Fulea	„ 1 „
14. „Cassa de păstr.“, Mercurea	„ C. Popp,	„ 1 „
15. „ „ „ Săliște,	„ C. Hertia	„ 2 „
16. „Chiseteiana“, Chisetău	„ Dr. C. Crăciunescu,	„ 1 „
17. „Coroana“, Bistrița	„ Dr. S. Tripon	„ 1 „
18. „Corvineana“, Hunedoara	„ D. Rațiu	„ 1 „
19. „Creditul“, Zernești	„ I. Oncioiu	„ 1 „
20. „Decebal“, Deva	„ G. Tătuc	„ 1 „
21. „Doina“, Câmpeni	„ I. Lăpedatu,	„ 1 „
22. „Drăganul“, Beiuș	„ I. Petra,	„ 1 „
23. „Dunăreana“, Cubin	„ T. Marcu,	„ 1 „
24. „Economul“, Cluj	„ L. Căciulă,	„ 5 „
25. „Făgetana“, Făget	„ Dr. Gh. Gârda	„ 1 „
26. „Frăția“, Agnita	„ C. Popp	„ 1 „
27. „Frățietatea“, Sadu	„ I. Lăpedatu,	„ 1 „
28. „Furnica“, Făgăraș	„ M. C. Jiga,	„ 1 „
29. „Grănițerul“, H.-Dobra	„ A. Leșnican,	„ 1 „
30. „Inst. de credit“, Mehadia	„ I. Tomescu,	„ 1 „
31. „Lipovana“, Lipova	„ Dr. A. Cioban,	„ 5 „
32. „Lucaafărul“, Verșeț	„ Dr. P. Zepeneag,	„ 1 „
33. „Mercur“, Năsăud	„ C. Popp,	„ 1 „
34. „Melul“, Poiana	„ I. Dobrotă,	„ 1 „
35. „Munteana“, Corniareva	„ I. Grozăvescu	„ 1 „
36. „Mureșanul“, M. Radna	„ O. Gavrilescu,	„ 3 „
37. „Nădlăcana“, Nădlac	„ A. Șuluțiu,	„ 10 „
38. „Negoiul“, Porumbacul sup.	„ N. Solomon,	„ 1 „
39. „Olteana“, Viștea de jos	„ N. Borza,	„ 1 „
40. „Oraviciana“, Oravița	„ I. Perian	„ 10 „
41. „Panciovana“, Panciova	„ D. Birescu,	„ 1 „
42. „Peatra“, Teiuș	„ I. Lăpedatu,	„ 1 „
43. „Plugarul“, Cacova	„ Dr. L. Cigărean,	„ 1 „
44. „Poporul“, Lugoj	„ Dr. Izidor Pop,	„ 1 „
45. „Poporul“, Săliște	„ D. Banciu,	„ 1 „
46. „Porumbăceana“, Porumbac	„ S. Rusu,	„ 1 „

47. „Sebeșana“, Caransebeș	prin Dr. N. Ionescu,	cu 1 cote
48. „ „ Sebeșul săsesc	„ Dr. I. Elekes,	„ 1 „
49. „Sentinela“, Satul-nou	„ P. Stoica,	„ 5 „
50. „Silvania“, Șimleu	„ N. Muntean	„ 2 „
51. „Steaua“, Petrovossello	„ I. Neagoe	„ 1 „
52. „Sătmăreana“, Șeini	„ I. Bijic	„ 5 „
53. „Săcana“, Săcul	„ A. Spătan,	„ 1 „
54. „Tărnăveana“, Sighișoara	„ Dr. I. Cornea,	„ 1 „
55. „Timișana“, Timișoara	„ R. Cărăbaș,	„ 3 „
56. „Tibleşana“, Reteag	„ N. Căciulă	„ 1 „
57. „Vatra“, Cluj,	„ Dr. L. Gherman,	„ 1 „
58. „Vlădeasa“, B.-Huedin	„ C. Căciulă,	„ 1 „
59. „Victoria“, Arad	„ Sava Raicu	„ 10 „
60. „Viitorul“, Ocna	„ C. Popp,	„ 1 „
61. „Vulturul“, Sănmărtin	„ I. Oncioiu	„ 1 „
62. „Vulturul“, Tășnad	„ N. Munthiu,	„ 1 „
63. „Unirea“, Vad	„ I. Oncioiu.	„ 1 „

Nr. 1.

Președintele însoțirii dl Parteniu Cosma arată că adunarea de azi a fost convocată în ordine, amăsurat convocării publicate în Nr. 20 dela 18 Maiu a. c. al „Revistei Economice“, care se alătură la acest proces verbal sub 1/„ și că din 122 de membri sunt reprezentate 63 de institute și constatând că în înțelesul §-lui 41 din statute adunarea e capabilă a aduce decisiuni valide

declară a IV adunare generală ordinară a „Solidarității“ de deschisă și în conformitate cu dispozițiile §-lui 40 din statute, numește notar pe dl Ioan I. Lăpedatu, de scrutatori pe dnii Dr. Izidor Pop și Dominic Rațiu, iar de bărbați de încredere pentru verificarea procesului verbal pe dnii Constantin Hertia și Constantin Popp.

Nr. 2.

Se prezintă și cetește:

a) raportul direcțiunii referitor la activitatea acesteia în cursul anului trecut, care raport s'a publicat și în Nr. 16 dela 20 April a. c. al „Revistei Economice“, organul oficial al însoțirii și

b) Contul Bilanț și Profit și Perdere pro 1911 precum și raportul comitetului de supraveghiere, anexate sub 2 și 3 la acest proces verbal.

Adunarea generală ia act cu aprobare de raportul direcțiunii.

Contul Bilanț și Profit și Perdere — pe baza raportului comitetului pe supraveghiere — le aprobă și decide ca proțul de Cor. 103-66 să se treacă în contul anului următor.

Totodată adunarea generală dă direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolutoriul pentru gestiunea anului încheiat.

Nr. 3.

Se trece la p. 5 al ordinei de zi: autorizarea direcțiunii, de a numi un număr corăspunsător de revizori-experti și modificarea taxelor de revizuire. Față cu aceste propuneri

adunarea generală enunță:

a) se autorizează direcțiunea însoțirii să numească și pentru anul curent un număr potrivit de revizori-experti și

b) pentru lucrările de revizuire, fiecare institut are a plăti pe lângă spesele de călătorie ale revizorului-expert și anume: taxă de trăsură după referințele locale și pe tren bilet de cl. II. accelerat și următoarele diurne:

Cor. 30 — pentru fiecare zi folosită pentru lucrările de revizuire și

Cor. 20 — pentru fiecare zi folosită în scopul călătoriei la și dela institutul de revizuit.

Diurnele se socotesc dela plecarea până la sosirea revizorului expert la domiciliul său.

O zi de lucru începută precum și o noapte petrecută în călătorie se socotește ca o zi în treagă.

Diurnele și spesele de călătorie se plătesc imediat după efectuarea reviziei la Cassa „Solidarității“ pe lângă indicarea zilelor de lucru ale revizorilor-experti.

Nr. 4.

Se pune la ordinea zilei: alegerea a trei membrii în direcțiune cu mandat pe trei ani.

Înainte de a se purcede la actul alegerii, dl Ioan I. Lăpădatu mulțamește adunării generale pentru încrederea, cu care l-a împărtășit în trecut alegându-l membru al direcțiunii și arată că renunță la mandatul, ce ar expira peste 2 ani.

Luându-se la cunoștință renunțarea dlui Ioan I. Lăpădatu dela mandatul de membru al direcțiunii președintele dispune să se întregească prin alegere și locul devenit vacant prin abdicarea premească.

În urmare

adunarea generală realege cu totalitatea voturilor prezente pe dnii *Parteniu Cosma, Romul Cărbășiu și Constantin Popp*, ca membrii în direcțiune cu mandat pe 3 ani, iar în locul dlui *Ioan I. Lăpădatu* alege pe dl *Dominic Rațiu* cu mandat pe 2 ani

Nr. 5.

Se trece la p. 7 al ordinei de zi, la alegerea comitetului de supraveghiere.

Adunarea generală realege cu totalitatea voturilor prezente ca membrii ai comitetului de supraveghiere cu mandat pe trei ani pe dnii *Nicolae Ivan, Petru Stoica, Dr. Nicolae Comșa, Constantin Herția și Mateiu C. Jiga*.

Nr. 6.

Ordinea de zi fiind exhaustivă, președintele mulțamește celor prezenți pentru seriozitatea și interesul arătat față de lucrările „Solidarității“

și declară adunarea generală de încheiată.

D. U. S.

Parteniu Cosma m. p.
prezident.

Ioan I. Lăpădatu m. p.
notar.

Cetit și verificat la 25 Iunie 1912.

Constantin Popp m. p.

Constantin Herția m. p.

*

P. S. În adunarea generală al cărei proces verbal se publică în cele precedente s'au prezentat și trei propuneri și anume:

1. Dl Sava Raicu a propus să se recomande băncilor asociate, ca pe viitor să caute a alege — întru cât nu au — în organele lor executive ori de control și câte o persoană de specialitate;

2. Dl Dr. Aurel Cosma a propus ca băncile asociate să vină în ajutorul inundațiilor din Bănat cu sume cât mai însemnate și

3. Dl Nicolae Căciulă a propus ca pe viitor — din prilejul adunărilor generale — direcțiunea „Solidarității“ să se îngrijească de conferențieri potriviți, cari se desvoalte subiecte de interes pentru reprezentanții băncilor asociate.

Având în vedere că aceste propuneri n'au fost prezentate conform §-lui 12 lit. b) din statute și prin urmare adunarea generală nu le-a putut pertracta în merit, președintele „Solidarității“, apreciind însemnătatea lor, a dispus să fie făcute obiect de discuție în proxima ședință plenară a direcțiunii.

Vânzarea la târgurile de săptămână.

În privința cercetării târgurilor de săptămână și a vânzării cu ocazia acestor târguri se face deosebire deoparte între locuitorii și industriașii stabili din comună, de altă parte între vânzarea articolelor de alimentație, a produselor de grădină și câmp și a articolelor industriali.

În sensul §-ului 50 al legii industriale: alimente, produse de câmp și grădină și articoli de industrie casnică poate pune în vânzare cu ocazia târgurilor de săptămână ori și cine, deci atât localnicii, cât și cei din alte comune, și anume atât produse proprii, cât și mărfuri cumpărate pentru revânzare și dela aceștia nu se poate pretinde prezentarea unui certificat industrial. Aceasta de sine înțeles nu eschide îndreptățirea organelor polițienești de a putea provoca la legitimare pe vânzătorii de poame, de zarzavat, de alimente etc., prezenți în târg; numai cât legitimarea se poate face, în lipsă de certificat industrial, și cu alte documente.

Ce privește acum vânzarea de articoli industriali în șetria (corturi) — abstrăgând de articoli de industrie casnică — § 50 al legii industriale și art. de lege XVIII: 1887 a acordat acest drept numai industriașilor locali. În urma acesteia — întrucât municipiul pe baza legii amintite nu a creat în privința aceasta un statut excepțional — industriașii și comercianții din alte comune se pot prezenta în târg pentru vânzarea mărfurilor lor numai, dacă au în comuna din chestiune

o sucursală adevărată și nu numai fictivă (ord. min. de com. Nr. 6743/900.) „Cel-ce susține în o comună oarecare în permanență o sucursală, încredințând conducerea aceleia unui conducător de afaceri corăspunzător legii industriale — acela se consideră ca industriaș din localitate, va să zică ca o persoană, care-și poate vinde produsele, în sensul art. de lege XVIII: 1887, nu numai în localul sucursalei, ci și cu ocazia târgurilor de săptămână în piață“. Mai departe (ord. min. de com. Nr. 10,315/902): „dreptul de a cercetă târgurile săptămânale din o comună oarecare îl poate asigura numai o sucursală în ființă în toată regula.“ Iar în sensul ord. min. de comerț Nr. 41,402/900: „industriașii (resp. comercianții), cari își țin deschise sucursalele numai în zilele de târg săptămânal nu se pot consideră ca industriași stabili, cu locuință pe teritoriul comunei și prin urmare nu au dreptul de a cercetă târgurile de săptămână“. De sine înțeles cu atât mai puțin aceia, cari au scos simplu numai un certificat industrial pentru comuna din chestiune, dar nu au acolo nici o întreprindere.

Este evident că intenția §-ului 40 al legii industriale și al § 1 al art. de lege XVIII: 1887 este de a ocroti pe comercianții și industriașii localnici, cari plătesc dări și poartă și alte sarcini în contra concurenței necompetente a acelora, cari ar voi să se prezinte acolo numai cu ocazia târgurilor de săptămână. Pe când la târgurile de țară nu este impusă nici o restricțiune comercianților și industriașilor străini, pe atunci târgurile de săptămână sunt rezervate exclusiv industriașilor localnici.

De aici urmează că dispozițiile citate se pot interpreta după spiritul legii numai în sensul, că cu ocazia târgurilor de săptămână poate vinde în târg numai acel industriaș sau comerciant, care poartă în aceeași localitate de fapt vre-o meserie sau are vre-o afacere. Dar dacă cineva d. ex. un industriaș sau comerciant din o altă localitate scoate certificat industrial numai pentru formă, dar nu-și poartă meseria acolo, nu vinde acolo în permanență, ci susține numai o sucursală fictivă pentru a putea cercetă târgul de săptămână — unul ca acesta vine în contradicție cu legea, pentru că la nici un caz nu poate fi privit în sensul legii „industriaș din localitate“. Un astfel de vânzător poate fi oprit dela cercetarea târgului de săptămână; la răspundere pentru contravenție însă nu poate fi tras, fiindcă din capitolul VI. al legii industriale lipsește o dispoziție penală corăspunzătoare §-ului 50.

Contribuiri la „Fundatiunea ziariștilor români“.

În favorul fundatiunii ziariștilor noștri au mai intrat la administrația revistei noastre următoarele contribuiri și anume:

Dela „Iulha“, Alba-Iulia	K	50.—
„Mercur“, Năsăud	„	25.—
d. Emil Tișca, Năsăud	„	5.—
total	K	80.—

Cu aceasta suma contribuțiilor băncilor noastre pentru fundatiunea amintită se urcă la K 3,259.44.

Indemnăm institutele noastre de bani, cari încă nu au adus obolul lor la „Fundatiune“ să trimeată contribuțiile lor fie direct la „Ardeleana“, fie la administrația revistei noastre.

Tantieme enorme.

Societatea de asigurare „Victoria“ din Berlin, care lucrează și în părțile noastre, în timpul ultim e obiect de vie discuție în presa de specialitate. Directorul general al acestui institut de asigurare *Geistenberg* a fost îndeosebi atacat atât în adunarea generală, cât și în presă. *Geistenberg* are ca director general un contract cu societatea „Victoria“ pe baza căruia primește anual tantieme enorme. Așa de pildă numai pentru anul 1910 *Geistenberg* a încasat sub titlu tantieme 780,000 mărci germane (adeacă 937 000 coroane.) Opoziția, care s'a format din șirele acționarilor, este de părere că directorul general a încasat aceste tantieme extravagante pe nedrept. Dacă de fapt așa stă lucrul, noi nu putem ști, dar un milion de coroane ca tantiemă anuală este totuși o sumuliță, care ar putea oferi un serios argument pentru statificarea instituiției asigurărilor. De altă parte cazul dă serios de gândit tuturor, cari se întreabă cu drept cuvânt, că ce fel de merite pot fi acelea care îndreptățesc la un astfel de venit enorm?

Ziarul financiar „*Fränkischer Courier*“ spuna următoarele asupra acestei chestiuni, care preocupă lumea financiară.

„Un număr de acționari dela societatea de asigurare „Victoria“ din Berlin, care este cel mai mare institut de asigurare german, lucrează de mai mulți ani într'acolo, ca să urce dividendele pentru acțiunile „Victoriei“. Pretensiunea aceasta, acționarii și-o motivează prin faptul, că directorul general al „Victoriei“ *Geistenberg* primește mult prea mari tantieme. Pentru anul 1910 i-au revenit 780.000 de mărci. Opoziția e de părere, că directorul și-a luat pe nedrept aceste venituri mari, și că este obligat a restitui plusurile societății, din cari sume restituite apoi să se distribuie dividende urcate acționarilor.

„Victoria“ din contră stă pe punctul de vedere, că tantiemele, ce le ia *Geistenberg* an de an sunt stabilite prin contract,* care nu se poate schimbă până la expirare. Mai întâi trebuie se observăm, că directorul *Geistenberg* are merite mari la dezvoltarea „Victoriei“, făcând parte și ca unul din principalii ei fondatori. Dar în fine totuși nu se poate admite, ca o societate pe acții, care își procură capitalele de afaceri din public să se încarce cu astfel de angajamente uriașe pe timp mai îndelungat. Tantiemele directorului general, și probabil și ale altor domni ai „Victoriei“ se calculează după extensiunea afacerilor. Deoarece afacerile se extind tot mai mult, venitele directorului vor crește în infinit. Este așa zicând răsplătit pentru ce a prestat odinioară într'un mod azi absolut injust. Chiar dacă meritele pentru organizarea institutului nu se pot contesta lui *Geistenberg*, în cursul timpului și o întreprindere mare merge pe urmă de sine în

* Directorul a fost angajat la 1888 cu leafă fixă și cu 2% tantiemă din venitul curat. În primii ani profitul curat a fost de 1½ mil. în 1910 s'a urcat la 36 milioane.

mod șematic. Cător inventatori de pildă, cari au produs pentru întreaga omenime prin genialitatea lor opere salutare, nu s'a plătit decât odată o sumă de despăgubire pentru munca lor. Geistenberg însă își ia un drept viager, a trăge foloase crescând pentru fondarea unui institut din bani străini. S'ar crede că activitatea unui director general este pe deplin plătită cu salariul fix destul de mare și acela.

Tantieme de trei sferturi de milion înseamnă o dotare atât de exorbitantă, încât de fapt trebuie insistat, ca să se facă în fine reducerea ei.

După acestea „Fränkischer Courier“ pledează, ca sumele ce se vor economisi la tantiema directorului general, să se întrebuițeze pentru îmbunătățirea salarelor celorlalți funcționari ai societății, acționarii având și ei venituri destul de grase și ușor câștigate după acțiunile lor.

O decizie curială importantă.

În praxă băncile în general nu dau totdeauna atenția cuvenită tuturor cerințelor legale, ce ar trebui observate cu ocazia escontării cambiilor. Se mulțămesc de cele mai multeori cu simpla subscriere a cambiilor din partea celor interesați și în deosebi ignorează dispozițiile § 66 al legii cambiale în sensul căreia declarația de chizeșie trebuie să fie scrisă pe însăși cambie.

Este adevărat că clientela băncilor noastre arareori ridică excepții în procesele cambiale, condusă fiind de niziința de a-și conserva creditul.

Lumea însă progresează și devin mai rafinați și țărani noștri și astfel pentru evitarea de complicații și excepții viitoare, din cari se pot naște și pagube, va fi consultat ca băncile noastre încetul cu încetul să-și obicinuiască debitorii cambiali a face înșiși în forma recerută declarațiile cambiale, anume acceptanții să scrie pe cambie ei înșiși, cu mâna lor proprie, declarația: „Erfogadom“ sau „Angenommen“ (acceptat), iar caventii să adauge cu mâna proprie lângă semnătura lor cuvântul: „kezes“ sau „Bürge“.

În privința indicării calității de cavent în cambie există și o decizie recentă a Curiei, asupra căreia atragem luarea aminte a băncilor noastre, fiind de cea mai mare importanță pentru ele.

Este decizia Nr. 753/911 delă 10 Februarie 1912 în sensul căreia:

„Dacă calitatea de cavent nu este indicată în cambie, subscriitorul cambiei nu poate fi judecat la plată“.

Apel către băncile noastre!

Furtunile și potopul, ce au bântuit în luna trecută în mai multe ținuturi locuite de poporul nostru, aducându-l în unele părți la sapă de lemn impune și băncilor și cercurilor din jurul băncilor noastre datoria de a contribui în câtva la alinarea durerilor și mizeriei fraților noștri nenorociți.

Bazați și pe apelul, ce s'a făcut în direcția aceasta în adunarea generală a însoțirii noastre la Caransebeș apelăm deci și noi la băncile noastre și le rugăm să binevoiască

a contribui cu sume cât mai mari posibile la „Colecta“ ce o deschidem pe calea aceasta. Contribuirile rugăm a le expedia la Cassa „Solidarității“ în Sibiiu, de unde se vor trimete la destinație.

Pân'acum s'au făcut următoarele contribuiri:

„Albina“ Sibiiu K 800—

„Cassa de păstrare“ Săliște K 100—

„Poporul“ Săliște „ 50—

Băncile noastre, cari au contribuit deja la alte colecte inițiate din altă parte, sunt rugate a ne comunica aceasta cu indicarea sumei donate.

Adunarea generală a „Solidarității“.

Din prilejul și în preziua adunării generale a însoțirii noastre la Caransebeș „Drapelul“ a publicat la loc de frunte un inimos articol de salut la adresa „Solidarității“, „în care încheiere — zice — sunt depuși germenii concentrării forțelor noastre economice și care este chemată a deveni îndrumătoarea întregii noastre vieți economice“.

După-ce arată pe scurt strânsa legătură ce există între viața economică și cea politică și culturală a unui popor și cum acestea se condiționează una pe alta, „Drapelul“ continuă cum urmează:

„Între aspirațiunile politice și raporturile economice trebuie să fie un echilibru firesc, dacă e ca acel popor să facă o politică reală și să nu-și frământă forțele într'o muncă seacă.

Adevărurile aceste au pătruns și la noi și — dacă este permis a zice așa — principala preocupare politică a noastră este și trebuie să fie a ne crea condiții economice prielnice pentru aspirațiunile noastre politice naționale. Și tocmai de aceea, ori-cât s'ar feri actualii reprezentanți ai băncilor noastre de participarea la acțiunile politice, totuși tot lor le revine îndeplinirea unei din cele mai importante condiții pentru afirmarea cu aplomb a aspirațiunilor noastre politice. Doar din aluatul economic se dospește vigoarea politică și națională a unui popor.

Capitalul pe care îl organizează astăzi băncile nu este și nu poate fi scop de sine. Nu de aceea se întemeiază bănci ca să ai unde așeza banii câștigați cu muncă și sudoare grea, ci ca organizând pe aceste bănci întru capital, să devină cea mai puternică arteră a vieții naționale. Banul, în viața unui popor nu e nici când scop, ci totdeauna numai mijloc. Capitalul e puterea vie, care circulând neconținut în corpul națiunii, ca sângele în individ, are să susțină și desvoalte toate celulele, intrămând viața sănătoasă a întregului.

Și noi am ajuns deja să putem vorbi de capitalul în viața noastră națională, dar n'am rezolvit încă problemele capitalului național la noi.

Când te gândești, cum cu 40 ani în urmă, când s'a fondat primul nostru institut de credit și economii — „Albina“ — cu cât chiu și vai s'a adunat acel modest capital cu care a pornit la viață, deși mulți se îndoiau, că peste tot putea-se-va afirma. Și astăzi aproape de zece ori atât fac numai urcările de capital ale unor bănci de-ale noastre în decurs de un pătrar

de ani! Adevărat, că de atunci s'a ieftinit mult banul și s'a scumpit enorm munca productivă, dar totuși reprezentăm un mare progres sub raportul adunării de bani. Întrebarea e numai, că putea-vom ridică în aceeași măsură munca productivă, ca să devină capitalul și în viața noastră economică atât de modestă până acum, aceea putere vie și invioșătoare, care să ne ridice din condițiile de producție primitivă în cari ne aflăm, la un tip economic mai înalt: la comerț propriu și industrie proprie, ca să încetăm a mai fi tributarii economici ai acelor, cari ne subjugă economicște tocmai cu puterile, ce le sug din noi.

Din complexul acesta de întrebări vor rezulta problemele capitalului românesc în viața noastră națională. Iar în primul rând este chemată tocmai „Solidaritatea” ca încheierea tuturor băncilor noastre se pregătească terenul pentru rezolvirea acestor probleme, dela cari depind toți sortii afirmării noastre ca neam, cu putere de viață și drept la viitor.

E cel mai mulțumitor și mai frumos teren de activitate, unde devin mai evidente roadele îmbelșugate și binecuvântate ale lucrării pricepute și conștiente. E poate singurul teren pe care se pot face azi la noi minuni. Este calea sigură, care emancipându-ne din robia economică, ne duce cu siguranță la libertate pe toate terenele. E terenul pe care negreșit trebuie să-și afirme poporul nostru dreptul său de a fi, puterea sa de viață, rostul în munca civilizatorică și culturală a neamurilor*.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 4 Iulie 1912.

Precum eră de prevăzut și am semnalat și noi, ultimo a ridicat mari pretensiuni atât față de piețele de bani din străinătate, cât și față de piețele indigene. Îndeosebi a fost extraordinar de intensivă cererea de bani în Berlin, unde s'au oferit la ultimo pentru bani de zi $5\frac{1}{2}\%$ interese și 1% proviziune; discontul privat a costat pentru scadențe scurte $4\frac{1}{8}\%$ și $3\frac{3}{4}\%$ pentru scadențe lungi. În London discontul privat a costat $2\frac{13}{16}\%$, iar banii de zi $2\frac{1}{2}\%$.

Ce privește piața internă cererile de ultimo au fost și aici foarte mari, iar ofertele din străinătate au lipsit cu totul. După ultimo însă se observă o mică ameliorare a situației, în urma căreia discontul privat s'a redus în Viena cu $\frac{1}{16}\%$ la $4\frac{7}{16}\%$. Prospective pentru o îmbunătățire mai de seamă a pieței însă nu sunt deocamdată.

Jurisdicțiune.

Deciziuni curiale.

Retribuțiile directorului în caz de demitere din post. Directorul unei societăți pe acții angajat pe un termen anumit prin contract este în drept

a pretinde retribuțiile sale pentru întreaga durată a contractului său, dacă este dimis din serviciu înainte de expirarea contractului.

(Curia reg. sub Nr. 977/911 dela 20 Februarie 1912).

*

Dreptul acționarilor asupra acțiilor noue. În caz de retragere a acțiilor proprietarii acțiilor de fapt neretrase este în drept a pretinde, sub durata timpului de prescripțiune, și ulterior liberarea acțiilor noue.

(Curia reg. sub Nr. 519/911 dela 22 Februar 1912).

CRONICA.

Rugare către băncile noastre.

Ca în toți anii așa și în anul acesta Redacțiunea „Anuarului băncilor” noastre întimpină cele mai mari dificultăți la redactarea și editarea acestei publicațiuni din cauză că multe din băncile noastre sau nu retrimet de loc „Chestionarele”, ce li s'au espediat deja de mult, sau le retrimet necomplet umplute și fără a acclude exemplarul de bilanț și contul profit și pierdere cerut.

Deoarece reclamarea repețită a „Chestionarelor” și a datelor, îndeosebi a celor relative la împărțirea profitului curat și a cotei de binefacere, ce multe din băncile noastre le comunică necomplet, cauzează nu numai pierdere de timp, care întârzie și apariția publicațiunii, ci și considerabile cheltuieli, adresăm băncilor noastre și pe calea aceasta rugarea să retrimită fără amânare „Chestionarele”, exact umplute în toate rubricile, precum și celelalte date reclamate dela ele, înlesnind în modul acesta și din a lor parte apariția cât mai completă și mai timpurie a Anuarului.

*

Examenul de maturitate la școala comercială din Brașov. Miercuri, în 13/26 Iunie s'a încheiat examenul de maturitate la școala noastră com. sup., cu următorul rezultat: 1 candidat: I. Floașiu matur cu foarte bine; 12 candidați: G. Ciuca, N. Dinu P. Dobrea, C. Dobrotă, d-ra Anastasia Gașpar, N. Negușiu, I. Penția, A. Popan, G. Roșoban, V. Serb, D. Simion, d-ra Ecaterina Ugliș cu bine; 16 candidați: D. Anton, T. Arseniu, V. Baci, V. Bărsanu, P. Carabelea, G. Ciupală, M. Crăciun, P. Fodor, V. Ludu, d-ra Marioara Murăroiu, V. Negruțiu, I. Pascu, S. Popa, D. Șiclovan, I. Todoran, V. Todoranu, cu suficient; 8 candidați sunt avizați la examenul de corigență din Septembrie, 2 respinși pe un an, unul definitiv, iar un candidat s'a retras din cauză de boală.

La examen a azistat din partea consistoriului sibilian di asesor consistorial Mateiu Voileanu, din partea guvernului directorul gimnazial Putnok, iar din partea ministerului de comerț dl W. Paul, președintele camerei comerciale și industriale din Brașov.

*

Cele mai vechi bănci din lume. S'a crezut până acum că cele mai vechi bănci au fost cele întemeiate pe la mijlocul sec. al 12-lea în Italia. Un profesor german Hilprecht făcând de curând săpături în Babilon a descoperit acolo urmele unor bănci, cari

prin urmare sunt cele mai vechi bănci din lume. Anume a aflat în biserica lui Bal din Nippur arhiva a doua firme de bancă mari: „Egebi și fi” și „Murasu și fi”. Din documentele de țigla, aflate s'a constatat, că firmele din chestiune au dat împrumuturi pe valori și imobiliile, pe lângă dobânzi până la 20% și se ocupau și cu schimbarea și vânzarea de monete. Fiecare împrumut sau depozit eră înscris (gravat) în tabele de lut și purtă și semnătura celor interesați. Tabelele acestea au o vechime de 3500 de ani.

Sumar.

Invățăminte. — Procesul verbal al „Solidarității”. — Vânzarea la târguri de săptămână. — Contribuiri la „Fundatiunea ziariștilor români”. — Tantieme enorme. — O deciziune curială importantă. — Apel către băncile noastre. — Adunarea generală a „Solidarității”. — *Jurisdicțiune*: Deciziuni curiale: Retribuțiile directorului în caz de dimisie din post, Dreptul acționarilor asupra acțiilor nouă. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Rugare către băncile noastre, Examenul de maturitate la școala com din Brașov. Cele mai vechi bănci din lume.

Bursele V. Stroescu.

Pentru măiestri tâmplari.

CONCURS.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” dă la concurs următoarele burse din donațiunea de 10,000 cor. a dlui Vasile Stroescu:

Două burse de câte 500 cor. pentru două calfe de tâmplar, cari să urmeze cursurile de măiestri pentru tâmplăria de mobile și clădiri, apoi cursul pentru industria casnică și sculptură la școala specială i. r. pentru lucrarea lemnului în Câmpulungul Bucovinei, cu scopul de a se desăvârși în meșteșugul tâmplăriei de mobile, în sculptură etc.

După terminarea acestei școale vor fi trimiși în străinătate, ca să învețe confecționarea de jucării pentru copii.

Concurenții pe lângă cerere vor înainta următoarele acte:

- a) certificat de botez;
- b) certificat de școală;
- c) certificat de calfa de tâmplar;
- d) certificat de practica făcută;
- e) certificat de sănătate.

Bursierii la primirea bursei vor avea să deie o obligație iscălită de părinți sau tutori, că după terminarea studiilor se vor stabili pe teritoriul locuit de Românii din Ungaria, și în caz când s'ar deschide la noi o școală pentru industria lemnului să fie obligați a funcționa ca instructori la această școală cel puțin 5 ani.

Cererile pentru ambele categorii de burse se vor înainta biroului „Asociațiunii” Sibiu (Nagyszeben) Str. Șaguna Nr. 6 până la 21 Iulie n. a. c.

Sibiu, 22 Iunie 1912.

Andrieu Bârseanu,
prezident

Oct. C. Tăslăuanu,
secretar.

„HAȚIEGANA”, inst. de cred și econ. soc. pe acții în Hațeg.

Publicațiune.

În baza deciziunii adunărilor generale din 11 și 20 Februarie 1912, institutul de credit și economii „Ulpiana” din Grădiște a fuzionat cu institutul nostru.

În sensul § 202 al Leg. Com. provocăm prin aceasta pe toți creditorii institutului de credit și economii „Ulpiana” din Grădiște ca în termen de 6 luni dela a 3-a publicare al acestui edict, să-și însinue pretensiunile lor la institutul nostru ca succesor al institutului fuzionat.

(1—3)

Direcțiunea.

„Crișana” inst. de cred. și econ. soc. pe acții în Brad.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de funcționar la centrala institutului „Crișana” din Brad se publică concurs cu termen până la 10 Iulie st. n. a. c.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

- a) salar cor. 1200.
- b) banii de cuartir cor. 300.
- c) 15% adaus de scumpete după salar.
- d) 6% cuincuenale de câte 10% după salarul fundamental;
- e) tantiemă statutară (circa Cor. 200.)

Dela reflectanți se recere ca să documenteze că au absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, că posed în afară de limba română limba maghiară eventual și cea germană, în scris și vorbit și că au praxă de bancă suficientă pentru licidatură.

Se cere mai departe a fi eliberați de serviciul militar activ.

Cel ales numai după un an de probă va fi denumit definitiv, când va fi înscris și la fondul de penziune al institutului.

Cererile, împreunate cu atestatele în original sau copie legalizată, au a se înainta la subsemnata direcțiune, iar postul este a se ocupa imediat după alegere.

1--2

Direcțiunea.

„ALBINA”, institut de credit și economii, în Sibiu.

Publicațiune.

Termenul pentru prima optare la emisiunea a V-a de acții a institutului nostru s'a încheiat cu ziua de 15 Iunie a. c. Acțiuni neoptate au rămas 370, cari — în sensul dispozițiilor prospectului nostru lansat la 23 Martie a. c. — se vor vinde cu prețul urcat de K 300 p. bucată, plus 10 cor. spese de emisiune.

Termenul de optare la aceste acții se încheie la 31 Iulie a. c. — Prenotări se primesc și dela neacționari ai institutului

Pentru achitarea prețului de K 300 pe bucată se stabilesc următoarele termene de plată:

1 rată până la	1 Septembrie 1912.
2 „ „ „	1 Octomvrie 1912
3 „ „ „	1 Ianuarie 1913
4 „ „ „	1 Aprilie 1913
5 „ „ „	1 Iulie 1913.

Deodată cu prima rată este a se solvi și taxa de emisiune de K 10

Sibiu, 24 Iunie 1912.

Direcțiunea.

„ALBINA“, inst. de cred și econ., în Sibiu.

A XXV-a tragere la sorți publică

a scrisurilor fonciare de 5% în florini ale *Institutului de credit și econ. „Albina“* a urmat în 29 Iunie 1912 în prezența domnului notar public regesc *Gavril Zăgoni*, a doi membri din consiliul de administrațiune și a comitetului de supraveghiere al institutului. S'au tras în valoare totală de florini 48,000 următorii numeri:

à fl. 500 Nr.: 90, 111, 116 117, 143, 219, 225, 273 274, 287, 342, 402, 441, 478, 513, 532, 615, 623, 648, 673, 688, 770, 773, 799, 804, 859, 875 956, 972, 1097, 1041, 1054, 1103, 1113.

à fl. 1000 Nr.: 12, 28, 33, 56, 87, 104 167, 170, 185, 238, 245 247, 283, 290, 293, 349, 414, 465, 471, 510, 520, 522, 563, 582, 617, 718, 727, 732, 752 788, 795.

A IV-a tragere la sorți publică

a scrisurilor fonciare de 4½%. S'au tras în valoare totală de Coroane 64,000 următorii numeri:

à K 500 Nr.: 4, 12, 33, 96, 118, 133.

à K 1000 Nr.: 3, 6, 26, 29 85, 134 191, 224, 268, 285, 310.

à K 2000 Nr.: 17, 34, 70 102, 230, 278, 345, 358, 362, 371, 396, 472, 497, 499, 528, 608, 678, 692, 693, 715, 724, 730, 834, 885 940.

Cu începere dela 1 Ianuarie 1913 aceste scrisuri fonciare se răscumpără la *cassa institutului în Sibiu*, la *Filiatele sale în Brașov, Lugos, Mediaș și Murăș Oșorheiu*, la *K. k. priv. Bank & Wechselstub - Actien - Gesellschaft „Mercur“*, și la *Wiener Filiale der Zivnotenská banka pro Cechy a Moravu în Viena*; la *Ungarische Escompte- und Wechsel-Bank* și la *Pester Ungarische Commercial-Bank în Budapesta*, precum și la *Filiale der k. k. priv. oesterr. Credit Anstalt für Handel und Gewerbe în Triest*, în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; însă se pot răscumpăra și mai înainte oricând prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul zilei.

Cu 1 Ianuarie 1913 înceată interesele lor mai departe, și cupoanele de interese scadente mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsese, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eșite la sorți la tragerile de mai înainte nu s'au prezentat încă pentru răscumpărare următoarele:

de 5%: à fl. 500 Nr.: 77, 131, 136, 264 484 (din 1908), 490, 675, 710, 855, 1017, 1022 1115 (din 1909).

à fl. 1000 Nr.: 10 80 (din 1910), 580 (din 1910), 789 (din 1910), 829 (din 1910).

de 4½%: à K 500 Nr.: 37 (din 1910).

à K 1000 Nr.: 82.

à K 2000 Nr.: 67 226, 349, 577 (din 1910), 612, 716, 769, 865 878, 930 (din 1910).

Sibiu, în 29 Iunie 1912.

(179) 1—1

Directiunea.

„Albina“

institut de credit și de economii în Sibiu.

Publicațiune.

In sensul art. de lege XXXVI din a. 1876 §. 29.

1. Suma scrisurilor fonciare în circulațiune cu ziua de 30 Iunie 1912 face K 9.994,000.—

2. Pretensiunile institutului de împrumuturi ipotecare, cari servesc de acoperire a acestor scrisuri fonciare sunt de „ 12.141,434.73

3. Valoarea ipotecelor luate de bază la susnumitele împrumuturi ipotecare este de „ 49.880,874.—

4. In sensul §. 97 din statute „fondul special“ pentru asigurarea scrisurilor fonciare este de „ 500,000.— acesta e indus în cont separat și plasat în următoarele efecte publice:

Nom. K 3,000.—, Sorți de stat din 1860 cu 4%

„ 6,000.—, Obligațiuni cu premii ale băncii ung. ipot. cu 4%.

„ 5,000.—, Sorți de ale împrumut. pt. regul. Tisei cu 4%.

„ 1,400.—, Sorți de ale împrumut. pt. regul. Dunărei din 1870 cu 5%.

„ 5,000.—, Obligații cu premii de ale institut. austr. priv. de credit fonc. cu 3%.

„ 72,000.—, Scrisuri fonciare Ungar. Landes-Central-Sparcassa cu 4½%.

„ 24,000.—, Scrisuri fonciare Pester ungar. Comercial-Bank cu 4½%.

„ 100,000.—, Scrisuri fonciare Ege-sült budapesti fővárosi takarékpénztár cu 4%.

„ 110,000.—, Obligațiuni comunale Pester ung. Comercial Bank cu 4%.

„ 200,000.—, Obligațiuni comunale Pesti hazai első takp. egyes. cu 4%.

„ 4,000.—, Acțiuni de ale Institutului de credit fonciar pt. proprietarii mici din Ungaria cu 5%.

Sibiu, 5 Iulie 1912.

1—1

Directiunea.